

การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา

The Impact of Knowledge Management on The Perception Efficiency of Rubber Farmers

บทคัดย่อ

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา ในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ และเพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มของเกษตรกรสวนยางพาราในเขตภาคใต้ จำนวน 435 คน และมีผู้ผ่านเกณฑ์คำถามคัดกรอง จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 91.95 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการความรู้และประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำกรอบแนวคิดการศึกษารวมทั้งตั้งสมมติฐานให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อให้สามารถสรุปสมการความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรการจัดการความรู้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา พบว่า ตัวแปรต้น ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้,การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ,การประมวลและกลั่นกรองข้อมูล,การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการเรียนรู้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการบ่งชี้ความรู้และการเข้าถึงความรู้ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าเกษตรกรสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง วางแผน หรือพัฒนาผลผลิตยางพารา เพื่อที่จะได้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าให้กับเกษตรกรสวนยางพาราได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, เกษตรกรสวนยางพารา, ประสิทธิภาพการรับรู้

¹นักศึกษา หลักสูตรธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²อาจารย์ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

This quantitative research study investigated the impact of knowledge management on the perception efficiency of rubber farmers in southern Thailand. A questionnaire was administered to a sample of 435 rubber farmers in the southern region, with 400 respondents meeting the screening criteria (91.95%). The study analyzed the relationship between knowledge management practices and perception efficiency among these farmers. A conceptual framework was developed, and hypotheses were formulated accordingly. Multiple regression analysis (MRA) was employed to examine the relationship between independent and dependent variables.

The findings revealed that knowledge management significantly influenced the perception efficiency of rubber farmers. Specifically, the dimensions of Knowledge Creation and Acquisition, Knowledge Organization, Knowledge Codification and Refinement, Knowledge Sharing and Learning were found to have a significant positive impact at the .05 level. However, Knowledge Identification and Knowledge Access did not significantly affect perception efficiency.

Based on these findings, the researcher hopes that rubber farmers can utilize this research to improve their planning and development of rubber production, leading to increased efficiency and value.

Keywords: Knowledge Management, Rubber Farmers, Perception Efficiency

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยางพารา (*Hevea brasiliensis*) เป็นพืชที่ให้น้ำยางมากที่สุดในบรรดาพืชที่ให้น้ำยาง 12,500 ชนิด เป็นไม้ยืนต้นซึ่งมีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในทวีปอเมริกากลางและอเมริกาใต้ (อโนทัย งานทวี, 2538) ปัจจุบันทวีปเอเชียเป็นแหล่งที่ปลูกยางพารามากที่สุด ประเทศไทยเป็นอันดับ 2 รองลงมาจากประเทศอินโดนีเซีย และเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำรายได้ให้แก่เกษตรกรไทยอย่างมาก โดยมีการปลูกในภาคใต้มากที่สุด 14,032,605 ไร่ แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ยังต่ำแยกว่าในอดีต สถิติของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ปี 2554 ประเทศไทยมีเนื้อที่กรีดยางได้ 12.766 ล้านไร่ ได้ผลผลิต 3.349 ล้านตันเฉลี่ยไร่ละ 262 กก. ถึงแม้จะเป็นแชมป์ได้ผลผลิตรวมมากที่สุดในโลก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่ผลิตได้มาก 10 อันดับแรกของโลก ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของประเทศไทยอยู่ที่อันดับ 4 เป็นรอง อินเดีย, เวียดนาม และโกตดิวัวร์ (ไอเวอรีโคสต์) ที่ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 294, 275 และ 274 กก. ตามลำดับ เวลามาถึงปี 2563 ประเทศไทยมีต้นยางพาราให้กรีดยางได้เพิ่มขึ้นมาได้ 81.376 ล้านไร่ ได้ผลผลิตรวม 4.86 ล้านตันเฉลี่ยไร่ละ 221 กก. มีพื้นที่กรีดยางมากขึ้น 6 เท่าตัว ได้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นแค่ 1.45 เท่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำกว่า 10 ปีก่อน 41 กก.

สาเหตุที่ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรถดถอย กรีดยางได้น้อยกว่าในอดีต นอกจากจะเป็นเพราะราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ผันผวน ไม่จูงใจให้เกษตรกรดูแลบำรุงต้นยาง อีกสาเหตุที่น่าจะเป็นปัจจัยหลัก นั่นคือการใช้ระบบรับจ้างกรีดยาง ที่มีการแบ่งรายได้ 50: 50 ระหว่างเจ้าของสวนยาง กับคนรับจ้างกรีดยาง ครูสะเอ้ม บุญเสนา ภูคนปลูกยางพารา อ.โคกศรีสุพรรณ จ. สกลนคร ที่สามารถแก้ปัญหาหน้ายางตายให้กลับมามีชีวิต กรีดยางวันเว้นวันได้เฉลี่ยตันละ 1.2 กก. จนเจ้าของสวนยางพาราจากทุกสารทิศต้องมาเรียนรู้ดูงาน ให้มุมมองในฐานะผู้มากประสบการณ์จากข้อมูลพี่น้องชาวสวนยางทั่วประเทศ เนื่องจากระบบรับจ้างกรีดยาง ทำให้ต้นยางพาราโทรมเกินกว่าที่ควรจะเป็น ถ้ากรีดยางแบบวันเว้นวันและมีการบำรุงดูแลที่ดี ต้นยางจะมีอายุยืนให้กรีดยางได้นานถึง 50-60 ปี แต่ระบบกรีดยางแบ่งคนละครึ่ง คนกรีดยางมักจะหวังแต่รายได้ตัวเองเป็นหลัก อยากจะได้เงินทุกวัน นอกจากจะกรีดยางทุกวัน ไม่มี วันหยุดพัก ทำให้ต้นยางไม่พักฟื้นตัวเอง จนไม่มีน้ำยางจะให้กรีดยาง บางสวนถึงขนาดต้องคว่ำจอก แต่กระนั้นคนรับจ้างกรีดยางยังดันทุรังกรีดยางให้ได้ ไปเอาน้ำยาเร่งน้ำยางมาใช้ ต้นยางเลยโทรมไปกันใหญ่ นอกจากจะทำให้ได้น้ำยางน้อยลงยังทำให้ต้นยางมีอายุกรีดยางได้แค่ 20 ปีต้องโค่นทิ้ง ระบบนี้

ทำให้ต้นทุนเสียหายมาก ส่งผลให้ภาพโดยรวมของผลผลิตยางพาราของภาคใต้ ดูน้อยกว่าศักยภาพที่ควรจะเป็น ที่การยางแห่งประเทศไทยตั้งเป้าสวนยางควรจะให้ผลผลิตไร่ละ 336 กก.ต่อปี.

ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อให้ประชาชนชาวสวนยางพาราสามารถเข้าถึงข้อมูลและสามารถทำเกษตรสวนยางพาราให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดไปจนถึงสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
- 2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา
- 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

สมมติฐาน

การจัดการความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ขอบเขตการวิจัย

1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรต้น : การจัดการความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ตัวแปรตาม : ประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

2 ขอบเขตด้านประชากรศาสตร์และตัวอย่างการวิจัย

เกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ของประเทศไทย

3 ขอบเขตด้านระยะเวลาการเก็บข้อมูล

พฤษภาคม-มิถุนายน 2567

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความรู้และการจัดการความรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้นิยาม ความรู้ สิ่งที่สั่งสมมาจากการเรียนรู้ การศึกษาหรือประสบการณ์ ได้แก่ ความสามารถและทักษะในทางปฏิบัติ ความเข้าใจ หรือข้อมูลที่ได้รับจากประสบการณ์ การฟัง การคิด หรือการฝึกฝน ทุกสาขาวิชา

กระบวนการจัดการความรู้(knowledge process) 7 ขั้นตอน

กระบวนการจัดการความรู้ในปัจจุบันองค์กรภาครัฐ และภาคเอกชนได้นำแนวทางการจัดการความรู้ที่ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอนมาปรับใช้ตามแนวสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553) ดังต่อไปนี้

1. การบ่งชี้ความรู้ (knowledge Identification) รู้ว่าองค์กรมีความรู้อะไร ในรูปแบบไหน จากใคร และองค์กรต้องมีความรู้อะไรบ้าง ทำให้องค์กรตระหนักถึงการขาดความรู้
2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (knowledge creation and acquisition) การสร้างและการแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ (generative) จากทักษะและความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กร
3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (knowledge organization) องค์กรจะต้องกำหนดว่าอะไรคือสิ่งสำคัญที่ต้องเก็บรักษาไว้เป็นความรู้ และต้องพิจารณาวิธีการรักษาและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความจำเป็น
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (knowledge codification and refinement) นอกจากการจัดทำแคตตาล็อกความรู้อย่างเป็นระบบแล้ว องค์กรยังต้องรวบรวมความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจและใช้งานง่าย
5. การเข้าถึงความรู้ (knowledge access) องค์กรต้องคำนึงถึงความแตกต่างในการรับความรู้ของผู้คน การจำแนกประเภทต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ
6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (knowledge sharing) การถ่ายทอดและการใช้ความรู้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กร เนื่องจากองค์กรจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อมีการกระจายและถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและเหมาะสมทั่วทั้งองค์กร การถ่ายโอนและการใช้ความรู้
7. การเรียนรู้ (learning) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อได้นำความรู้ไปใช้และเกิดประสบการณ์ใหม่ ดังนั้นองค์กรต้องวางแผนส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้ และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อในความสามารถแห่งตน (Sources of Self Efficacy Beliefs)

การรับรู้ (Perception) หมายถึง จัดการหรืออธิบายกระบวนการที่บุคคลนั้นมีการตีความจากประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสของตนเองตามประสบการณ์ การเรียนรู้ ทักษะ และค่านิยมพวกเขาเองและด้วยวิธีที่พวกเขาตระหนักถึงสิ่งนี้ก็มีพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะนี้เช่นกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อในความสามารถแห่งตน (Sources of Self Efficacy Beliefs)

Bandura ได้กล่าวไว้ว่า ความเชื่อในความสามารถของบุคคลนั้นสามารถที่จะพัฒนาได้โดยใช้แหล่งข้อมูลหลักสี่แหล่ง ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่าข้อมูลที่ได้จากทั้งสี่แหล่งนี้เป็นเพียงข้อมูลดิบ บุคคลจะต้องบูรณาการข้อมูลโดยใช้เทคนิคหลายอย่าง เช่น การคัดเลือกข้อมูล การใช้กระบวนการทางความคิด และการสะท้อนความสามารถของตนเอง (Self-reflect) เพื่อนำผลที่ได้จากการบูรณาการข้อมูลไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการประเมินระดับความเชื่อในความสามารถของตนเองและรูปแบบความเชื่อของตนเอง ซึ่งแหล่งข้อมูลที่สำคัญทั้ง 4 แหล่งมีดังนี้

1. ประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จ (Enactive Mastery Experiences)

เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อของบุคคลในความสามารถของตนมากที่สุด ความสำเร็จสร้างความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในความสามารถของตน เพราะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในทันทีของผู้ที่เกิดนั้นเอง แต่เราต้องตระหนักชัดเจนว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองของแต่ละคนเพื่อประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็งนั้นแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสถานการณ์และกระบวนการรับรู้ Bandura ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จมาจากการทำงานหนักและความสามารถ

2. การได้เห็นประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็งของผู้อื่น (Vicarious Experience)

การประเมินความเชื่อในการรับรู้ความสามารถของตนเองบางครั้งไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ความสำเร็จโดยตรงของตนเอง แต่เราสามารถเรียนรู้หรือเลียนแบบประสบการณ์ความสำเร็จของผู้อื่น และใช้มันเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมของเราไปสู่ความสำเร็จได้

3. การชักจูงทางสังคม (Social Persuasion)

วิธีนี้ไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับสองวิธีแรก บางครั้ง การสร้างความมั่นใจในตนเองอาจอาศัยวิธีง่ายๆ "ทำได้" หากบุคคลหนึ่งถูกโน้มน้าวด้วยวาจาโดยบุคคลที่เขา/เธอเคารพ ความมั่นใจในตนเองของเขา/เธอจะดีขึ้น

4.สภาวะทางร่างกายและอารมณ์ (Somatic and Emotional States)

การรับรู้ความสามารถของตนเองจะถูกประเมินว่าสูงหรือต่ำหรือไม่? ขึ้นอยู่กับอารมณ์และสภาพจิตใจของในขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์เชิงลบ เช่น ความเหนื่อยล้า ความเบื่อหน่าย ความกังวล ความตึงเครียด ความเครียด สภาพร่างกายที่ผิดปกติ เป็นต้น จะทำให้การประเมินความสามารถของตนเองต่ำ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประเภทของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยเป็นวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายในการวิจัย คือ เกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ของประเทศไทย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเนื่องจากจำนวน ประชากรมีขนาดใหญ่ ดังนั้น จึงเลือกใช้สูตรของ G.W Cochran (1977) = 384.16 หรือประมาณ 385 คน

วิธีการเก็บข้อมูล

1.แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บ ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามออนไลน์

2.แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือวิทยานิพนธ์ วารสาร เอกสารงานวิจัยต่างๆ และแหล่งข้อมูลอินเทอร์เน็ตของหน่วยงานที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

หาความเที่ยงตรง (validity) โดยทำการตรวจสอบความสอดคล้อง โดยนำผลการ ตรวจสอบมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเท่ากับ 1

หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย 30 คน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหา

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbrach's Alpha Coefficient) ซึ่งกำหนดค่ามากกว่า 0.75 และนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.852 ซึ่งมีค่าระดับความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง (มากกว่า 0.75) จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1.การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Static) โดยจะแจกแจงเป็นค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานทางการวิจัย ผู้วิจัยจะใช้ Multiple regression analysis

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากสถิติพบว่า ประชากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศ หญิง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 อายุ 31-40 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 ประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 มีเนื้อที่การเกษตรสวนยางพาราที่ครอบครอง ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0

ผลการวิเคราะห์การจัดการความรู้

ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ ในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ ในระดับมาก ($=3.88$, $S.D.=.417$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้($=4.23$, $S.D=.568$) รองลงมาคือ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ($=3.97$, $S.D=.537$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้($=3.66$, $S.D=.667$)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อในความสามารถแห่งตน

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อในความสามารถแห่งตนในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการรับรู้ในระดับมาก ($=4.05$, $S.D=.368$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จ ($=4.29$, $S.D=.476$) รองลงมาคือ ด้านสภาวะทางร่างกายและอารมณ์ ($=4.05$, $S.D=.491$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการชักจูงทางสังคม ($=3.70$, $S.D=.556$)

ผลวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานการจัดการความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของ เกษตรกรชาวสวนยางพารา

จากสมการถดถอยมี $\text{Adj } R^2 = .466$ แสดงว่าตัวแปรต้นในสมการสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ประมาณร้อยละ 46.6 และพบว่าตัวแปรการจัดการความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ,ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ,ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ,ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ , ด้านการเรียนรู้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ตามทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อในความสามารถแห่งตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรต้นด้านการบ่งชี้ความรู้และด้านการเข้าถึงความรู้ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ตามทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อในความสามารถแห่งตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง “การจัดการความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา” สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา นำมาสู่การตั้งสมมติฐานการจัดการความรู้กับประสิทธิภาพในการรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 1 : (H1) การจัดการความรู้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ความผันแปรของปัจจัยที่มีต่อความเชื่อในความสามารถแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง อิทธิพลของตัวแปรการสร้างและแสวงหาความรู้เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด มีค่าเท่ากับ .346 สามารถอธิบายได้ว่า เกษตรกรสวนยางพารามีกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้เป็นอันดับแรกอันเนื่องมาจากเกษตรกรมีการพัฒนาและค้นหาความรู้ โดยการเข้าร่วมอบรมสัมมนา และพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพทางการเกษตรสวนยางพารา ซึ่งสอดคล้องกับ Ruiz-Jimenez and Fuentes-Fuentes (2013) ที่กล่าวว่า นวัตกรรมบริการสามารถเกิดจากการที่บุคลากรขององค์กรค้นหา ริเริ่มความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมบริการ และ Essen (2009) ที่กล่าวถึงนวัตกรรมบริการที่เกิดภายหลังการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยทำการพัฒนาการบริการขึ้นใหม่อย่างสม่ำเสมอ

อิทธิพลลำดับที่2 ได้แก่อิทธิพลของการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ.276 สามารถอธิบายได้ว่า เกษตรกรสวนยางพารามีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงในการทำสวนยางพารา และเกษตรกรเชื่อว่าการเรียนรู้เรื่องยางพาราอยู่เสมอสามารถเพิ่มโอกาสทางการเกษตร สอดคล้องกับ Alaviand Leidner (2001) และ Gold et al. (2001) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ไว้ว่า องค์กรต้องจัดให้มีกิจกรรมการ

แสวงหาความรู้ โดยความรู้จะนำมาซึ่งการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ความรู้อาจได้จากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงของผู้ปฏิบัติงาน หรือจากการสอนงาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่ว่าพนักงานทุกคนสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างต่อเนื่องด้วยการอบรม การฝึกปฏิบัติรวมถึงการสอนงานระหว่างเพื่อนร่วมงาน

อิทธิพลลำดับที่3 ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ มีค่าเท่ากับ .239 สามารถอธิบายได้ว่าการคิดและวิเคราะห์ข้อมูลทางพาราจากองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและชัดเจน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรสวนยางพารา สอดคล้องกับ พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547) การรวบรวม แก้ไข และปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพดีทั้งในด้านความครบถ้วน ถูกต้อง ความทันสมัย ความสม่ำเสมอ และด้านอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้

อิทธิพลลำดับที่4 ได้แก่อิทธิพลของการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ มีค่าเท่ากับ.153 สามารถอธิบายได้ว่า เกษตรกรสวนยางพารามีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยกัน และมีการแชร์ข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ สอดคล้องกับ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Syed-Ikhsanand Rowland (2004)และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2553) ซึ่งได้อธิบายว่า โครงสร้างขององค์กรที่เอื้อให้สามารถจัดการความรู้ และสามารถนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมนั้นจะต้องผ่านกระบวนการจัดการความรู้ที่เชื่อมโยงกัน โดยองค์กรต้องจัดให้มีหน่วยงานหรือบุคลากรที่ทำหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการดูแลและพัฒนากระบวนการจัดเก็บ และรักษาความรู้ไว้เป็นการเฉพาะ

อิทธิพลลำดับที่5 เป็นอิทธิพลที่น้อยที่สุด ได้แก่ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ มีค่าเท่ากับ .139 อธิบายได้ว่า การจัดการข้อมูลขององค์กรต่างๆมีประโยชน์ต่อการเกษตร มีการจัดข้อมูลที่ดี และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก สอดคล้องกับ Chang, Hsu and Yen (2012)ส่วนงานวิจัยของ Yu et al. (2007) พบว่า ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานเป็นผลให้เกิดการปฏิบัติด้านการจัดการความรู้ภายในองค์กร โดยผลจากการจัดการความรู้ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจมีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมสำหรับใช้ปฏิบัติงาน และเป็นข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผลต่อการปฏิบัติงานเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ดำเนินการและส่งผลกระทบต่อองค์กรโดยภาพรวม

ผลการวิจัยตัวแปรต้นด้านการบ่งชี้ความรู้ และด้านการเข้าถึงความรู้ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ตามทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อความเชื่อในความสามารถแห่งตน ด้านการบ่งชี้ความรู้ บทความของ The Briefcase (2561) “บางครั้งไปปริญญาไม่ได้การันตีการประสบความสำเร็จในชีวิต” กรณีของ มาร์ก ซักเคอร์ เบิร์ก ได้ลาออกจากมหาวิทยาลัย Harvard เพื่อมาพัฒนาแพลตฟอร์ม Facebook และกลายเป็นคนที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลกคนหนึ่งในปัจจุบัน และถ้าหากมาเจาะดู การคัดเลือก

คนเข้าทำงานของหลาย ๆ องค์กรระดับโลก อย่างเช่น Google, Apple, Tesla บริษัทเหล่านี้ ก็ "ไม่ได้คำนึงถึงใบปริญญาเป็นอันดับแรก" โดยทั่วไปเรามักจะเชื่อมโยงระหว่างการมีใบประกาศนียบัตรประสบการณ์ทำงาน หรือความรู้ทางวิชาการกับความสามารถในการทำงานหรือการเรียนรู้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้มีหลายอย่าง และการบ่งชี้ความรู้เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ เหตุผลที่การบ่งชี้ความรู้ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้เสมอไป ดังนี้ ทักษะ: แม้จะมีความรู้มาก แต่ถ้าขาดทักษะในการนำความรู้ไปใช้ ก็อาจทำให้ประสิทธิภาพลดลง ทศนคติ: ทศนคติที่มีต่อการเรียนรู้และการทำงานก็มีผลต่อการรับรู้และนำความรู้ไปใช้ แรงจูงใจ: หากขาดแรงจูงใจในการทำงาน ก็จะไม่เต็มใจที่จะนำความรู้ที่มีไปใช้ สภาพแวดล้อมในการทำงาน: สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนา ก็มีส่วนช่วยให้บุคคลนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบ่งชี้ความรู้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ การประเมินประสิทธิภาพอย่างครอบคลุมจึงควรพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ทักษะ ทศนคติ แรงจูงใจ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ด้านการเข้าถึงความรู้ คณะกรรมการจัดการความรู้วิทยาลัยเชียงราย, 2555, เครื่องมือในการจัดการความรู้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้คนสามารถเข้าถึงข้อมูล ได้แก่ Explicit knowledge คือ รวบรวมความรู้จากหนังสือ การจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติ ที่เป็นเลิศไว้ในรูปแบบเอกสาร และเป็นรูปแบบที่ง่าย เพื่อความสะดวกในการค้นหาและนำไปใช้ เช่น งานวิจัย ผลการสำรวจ มาสร้างเป็นความรู้ประเภท Explicit knowledge ใหม่ ๆ แต่การเข้าถึงความรู้ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้เสมอไป ดังนั้นคุณภาพของข้อมูล: ไม่ใช่ทุกข้อมูลที่มีคุณค่าเท่ากัน ข้อมูลบางส่วนอาจไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน หรือไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ การเข้าถึงข้อมูลที่ไม่ดีอาจทำให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิดได้ วิธีการเรียนรู้: แม้จะมีข้อมูลมากมาย แต่ถ้าวิธีการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ก็อาจทำให้ไม่สามารถเข้าใจข้อมูลได้อย่างลึกซึ้ง ปริมาณข้อมูลที่มากเกินไป: การมีข้อมูลมากเกินไปอาจทำให้เกิดความสับสนและยากต่อการคัดเลือกข้อมูลที่สำคัญ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้: การเข้าใจความหมายของข้อมูลแต่ละชิ้นนั้นสำคัญ แต่การเชื่อมโยงความรู้เหล่านั้นเข้าด้วยกันเพื่อสร้างความเข้าใจที่ครอบคลุมยิ่งสำคัญกว่า

การมีข้อมูลมากมายไม่ได้หมายความว่าเราจะฉลาดหรือมีความรู้มากขึ้นเสมอไป สิ่งที่สำคัญคือการรู้จักเลือกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ และการที่จะเรียนรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างแท้จริงนั้นต้องมีทักษะในการวิเคราะห์ ประเมิน และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ รวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และแรงจูงใจที่สูง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรสวดยางพาราภาคใต้ พบประเด็นต่างๆที่น่าสนใจซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้ดังนี้

1. ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการสร้างและแสวงหาความรู้ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการรับรู้ ซึ่งหมายความว่า การพัฒนาและค้นหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอเป็นเป็นการปฏิบัติที่ดีให้เกิดผล ดังนั้น ต้องหาวิธีการพัฒนาและค้นหาความรู้ใหม่ๆ ให้รวดเร็วและทันสมัยเป็นสำคัญ

2. ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการรับรู้ ซึ่งหมายความว่า การเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้ ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางตรงคือการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง หรือทางอ้อม เรียนรู้จากการสังเกตผู้อื่น ก็สามารถเป็นการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อตนเองได้

3. ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการประมวลและกลั่นกรองข้อมูล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการรับรู้ ซึ่งหมายความว่า การคิดและวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องยางพาราจากองค์กรต่างๆ มีความสำคัญ ดังนั้น องค์กรที่เกี่ยวข้องกับยางพาราต้องนำเสนอข้อมูลที่กระชับและเข้าใจให้แก่เกษตรกรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

4. ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการรับรู้ ซึ่งหมายความว่า เกษตรกรมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้กันเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการรับรู้ ดังนั้น รัฐบาล หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรสร้างโอกาสให้การแลกเปลี่ยนความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร

5. ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการรับรู้ ซึ่งหมายความว่า การจัดการข้อมูลขององค์กรต่างๆมีประโยชน์ต่อการเกษตรสวดยางพารา ดังนั้น องค์กรที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบการจัดการความรู้ให้ดีขึ้นหรือควรรักษาระดับการจัดการความรู้ให้คงที่

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาช่องทางการเข้าถึงความรู้ เพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับช่องทางการเข้าถึงความรู้ที่หลากหลาย เช่น การอบรมสัมมนา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (แอปพลิเคชัน, เว็บไซต์เกษตร) กลุ่มไลน์

หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเองในชุมชน
เกษตรกร

ว่าช่องทางใดมีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นที่นิยมของ

2.ควรศึกษาเปรียบเทียบเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการจัดการความรู้เข้มแข็งกับพื้นที่ที่ยังไม่มีการส่งเสริม เพื่อศึกษาผลกระทบที่แตกต่างกัน

3.ควรศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการส่งเสริมการจัดการความรู้ในหมู่เกษตรกร เพื่อเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการรับรู้ของเกษตรกรได้อย่างรอบด้านมากขึ้น และนำไปสู่การพัฒนา
ระบบการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของเกษตรกรสวนยางพาราภาคใต้

บรรณานุกรม

1)หนังสือ

เกศินี ชาวนา และ คณะ. (2556). การศึกษาระดับการรับรู้ และความเข้าใจของบุคลากร

ในสำนักงานอธิการบดีต่อค่านิยมมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อวางแผนการ พัฒนาและปลูกฝัง
ค่านิยมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน, เวชบันเทิงศิริราช.ส่วนบนของฟอร์ม.

พริธดา วิเชียรปัญญา. (2547). การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์. กรุงเทพฯ:

ธรรมกมลการพิมพ์.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2553). การจัดการความรู้กับนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: สามลดา.

สถาบันวิจัยยาง. (2555). สถิติยาง. กรุงเทพฯ: สถาบัน วิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

กระทรวงเกษตร และสหกรณ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553).คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนา

คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: ซีโนพัลลอสซึ่ง
(ประเทศไทย)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2554). สถิติ การเกษตรของประเทศไทย 2553.

กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์.

ศุภโชค สมพงษ์ (2555). ผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

และมาตรการรองรับของ ภาครัฐกิจอุตสาหกรรมยางพาราไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ).

อรรณพ เรืองกัลป์ปวงศ์. (2559). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของแหล่งท่องเที่ยว
เที่ยวตลาดน้ำ จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ฟาร์อีสเทอร์น.

Alavi, M. & Leidner, D. E. (2001). Review: Knowledge management
and knowledge management systems: Conceptual foundations and research issues.
MIS Quarterly.

Bandura, A. (1997). Self-Efficacy: The Exercise of Control. New York: W.H.
Freeman and Company

Chang, C., Hsu, M. & Yen, C. (2012). Factors affecting knowledge
management success: The fit perspective. Journal of Knowledge Management.

Essen, A. (2009). The emergence of technology-based service systems. Journal
of Service Management. Gold, A. H., Malhotra, A. & Segars, A. H. (2001). Knowledge
Management: An organizational capabilities perspective. Journal of Management
Information Systems.

Ruiz-Jimenez, J. M. & Fuentes-Fuentes, M. D. M. (2013). Knowledge
combination, innovation, organization performance in technology firms. Industrial
Management & Data Systems.

Syed-Ikhsan, S. O. & Rowland, F. (2004). Knowledge management in a
public organization: A study on the relationship between organizational elements and
the performance of knowledge transfer. Journal of Knowledge Management.

2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชาติชาย ศิริพัฒน์. (2566). วิถีชีวิตชาวพาราไทย ทำมาก..ได้น้อย .ค้นเมื่อ 20 มิถุนายน
2567, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/2666166>

อรรณพ เรืองกัลปวงศ์. และ คณะ. (2559). อิทธิพลของบริบทส่วนบุคคล องค์การ

เทคโนโลยี สารสนเทศ ความสามารถของกระบวนการจัดการความรู้ การปฏิบัติในการจัดการ
ความรู้ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการโรงพยาบาลเอกชน. ค้นเมื่อ 26

กรกฎาคม

2567,

จาก

<https://so05.tci->

[thaijo.org/index.php/DPU_Suthiparithat_Journal/article/view/244543](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPU_Suthiparithat_Journal/article/view/244543)

The Briefcase. (2564). ทำไม บริษัทระดับโลก ไม่ค่อยสนใจใบปริญญา เวลาเลือกคนเข้า

มาทำงาน. ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2567,

จาก <https://www.facebook.com/share/p/jN3z8JzCqkSrpZru/?mibextid=xfxF21>